

Kinderopvang Special

Toepassing van de verlaagde kindratio in de groepsopvang (baby's en peuters)

De Vlaamse Regering **verlaagt de maximale kindratio** om de werkdruk in de kinderopvang te verlagen en de pedagogische kwaliteit van de kinderopvang verder te ondersteunen. De kindratio is het **maximaal aantal tegelijk aanwezige kinderen per aanwezige kinderbegeleider**.

Organisatoren krijgen **tijd tot 31 december 2026** om de nieuwe ratio toe te passen. Zij **beslissen zelf** of de nieuwe ratio al eerder invoeren en kunnen daarvoor subsidie aanvragen.

In deze Kinderopvang Special vind je alle informatie over de kindratio voor groepsopvang en samenwerkende onthaalouders.

Wij werkten deze Special bij op 25 juni 2024:

- De info is herschikt om de **overgangperiode** duidelijker te maken. De info is aangevuld met de werkwijze van Opgroeien en Zorginspectie tijdens deze overgangperiode.
- De subsidie voor de groepsopvang met minstens de basissubsidie is aangevuld met de **aanvraagprocedure om de 40% van de subsidie te krijgen**. Je vindt er ook welke info je best bijhoudt.
- De veelgestelde vragen zijn opnieuw ingedeeld en we voegden **extra vragen en antwoorden** toe.

Inhoudstafel

Tot 31 december 2026: overgangperiode naar een lagere ratio.....	3
Wat is de verplichte ratio tot eind december 2026?	3
Hoe gaan Opgroeien en Zorginspectie tewerk tijdens de overgangperiode?	3
Vanaf 1 januari 2027 verplicht: de nieuwe kindratio.....	4
Subsidie voor groepsopvang met enkel de basissubsidie.....	4
Subsidie voor groepsopvang met minstens de basissubsidie.....	5
Deel 1 = 60% van de verhoging	5
Deel 2 = 40% van de verhoging	5
Subsidie voor samenwerkende onthaalouders.....	6
De profielen die groepsopvang kan inzetten om de kindratio te realiseren	6
Kinderbegeleider	7
Kinderbegeleider in een actief kwalificerend traject (AKT).....	7
Logistieke medewerker	8
Uitzondering: niet gekwalificeerde persoon.....	9
Veel gestelde vragen.....	10
Algemeen.....	10
Organisatie van de opvang	10
Medewerkers.....	11
Logistieke medewerkers.....	12
Info en ondersteuning.....	13

TOT 31 DECEMBER 2026: OVERGANGSPERIODE NAAR EEN LAGERE RATIO

WAT IS DE VERPLICHTE RATIO TOT EIND DECEMBER 2026?

Tijdens de overgangsperiode tot 31 december 2026 blijft de bestaande ratio als vergunningsvoorwaarde van toepassing:

Groepsopvang

- De ratio realiseer je op niveau van de opvanglocatie:
- Als er 1 kinderbegeleider aanwezig is in de locatie: max. 1 kinderbegeleider per 8 aanwezige kinderen
- Als er 2 of meer kinderbegeleiders aanwezig zijn in de locatie is de ratio: max. 1 kinderbegeleider per 9 aanwezige kinderen
- Tijdens het rustmoment: per kinderbegeleider max. 14 kinderen:
 - gedurende max. 2 aaneensluitende uren.
 - Er moeten dan 2 of meer kinderbegeleiders in de locatie aanwezig die actief toezicht voorzien.

Gezinsopvang

- Het streefdoel is om op kwartaalbasis maximaal 4 kinderen per onthaalouder op te vangen.
- Tegelijkertijd mogen er maximaal 8 kinderen per onthaalouder aanwezig zijn.

De opvang kan de nieuwe kindratio wel al eerder toepassen, maar dat is niet verplicht. De gesubsidieerde organisatoren krijgen daarvoor vanaf 2024 de nodige subsidies: zie verder.

HOE GAAN OPGROEIEN EN ZORGINSPECTIE TEWERK TIJDENS DE OVERGANGSPERIODE?

- Er zal een tekort of inbreuk worden geformuleerd als de opvang **de huidige ratio** op locatieniveau niet behaalt.
- Zorginspectie gaat hiervoor tijdens een inspectiebezoek na:
 - hoe de organisator de planning van de kinderbegeleiders in functie van de ratio realiseert (artikel 47 van het vergunningsbesluit);
 - of de opvang de bestaande ratio realiseert (artikel 42 van het vergunningsbesluit).

VANAF 1 JANUARI 2027 VERPLICHT: DE NIEUWE KINDRATIO

De ingangsdatum van de lagere ratio is 1 januari 2027. Vanaf dan is deze ratio voor iedereen verplicht.

Groepsopvang

- De ratio wordt bekeken op het niveau van de opvanglocatie.
- De opvang maakt een keuze voor de indeling van de leefgroep.
 - **Aparte leefgroep met enkel baby's (tot 12 m):** 1 begeleider per max. 5
 - **Aparte leefgroep met enkel kinderen + 12 maanden:** 1 begeleider per max. 8
 - **Een gemengde leefgroep** 1 begeleider per max. 7
- Tijdens het rustmoment: per kinderbegeleider max. 14 kinderen:
 - gedurende max. 2 aaneensluitende uren.
 - Er zijn 2 of meer kinderbegeleiders in de locatie aanwezig die actief toezicht voorzien.
- **De maximale groepsgrootte voor een leefgroep blijft 18.**
 - We rekenen op het beleidsvoerend vermogen van iedere organisator om de eigen situatie te analyseren en op basis daarvan de juiste beslissingen te nemen.
 - We hopen dat deze verlaging van de ratio een eerste stap is. Eventuele toekomstige maatregelen hebben mogelijk opnieuw een invloed op de groepsgrootte of groepsindeling, maar dat kunnen we niet voorspellen.

Gezinsopvang

- Het streefdoel is om op kwartaalbasis **maximaal 4 kinderen** per onthaalouder op te vangen.
- Er mogen tegelijkertijd maximaal 7 kinderen per onthaalouder aanwezig zijn.

SUBSIDIE VOOR GROEPSOPVANG MET ENKEL DE BASISSUBSIDIE

Om de leefbaarheid en stabiliteit van plaatsen te versterken is de basissubsidie voor groepsopvang met **enkel basissubsidie (trap 1) vanaf 2024 verhoogd tot 3000 euro** per plaats per jaar.

SUBSIDIE VOOR GROEPSOPVANG MET MINSTENS DE BASISSUBSIDIE

Het gaat hier om iedereen die een **basissubsidie** krijgt, dus **ook** voor wie de **subsidie inkomenstarief of de plussubsidie** ontvangt.

Om een betere kindratio te kunnen realiseren, **stijgt de basissubsidie voor deze groep met 1733,13 euro per gesubsidieerde plaats per jaar**. Dit gebeurt in twee delen:

DEEL 1 = 60% VAN DE VERHOGING

Je krijgt **sinds 2024 sowieso 60% van deze verhoging**. Deze extra subsidie zit vervat in de basissubsidie.

- De verhoging bedraagt 1039,88 euro per gesubsidieerde plaats met basissubsidie per kalenderjaar.
- Opgroeien betaalt dit uit op basis van de inspanningsverbintenis waarbij de organisator toewerkt naar de lagere ratio.

DEEL 2 = 40% VAN DE VERHOGING

Je kan **de resterende 40% van de extra subsidie aanvragen als** je de **nieuwe ratio** op jaarbasis **tussen 2024 en eind 2026** realiseert. Dit bedraagt 693,25 euro per gesubsidieerde plaats met basissubsidie per kalenderjaar.

Hoe aanvragen?

Als je de nieuwe kindratio behaalt, dan

- Vraag je dit resterende subsidiedeel zelf aan na afloop van het kalenderjaar;
- Gebruik je hiervoor een standaardformulier waarmee je Opgroeien informeert over de gemiddelde personeelsinzet tegenover het aantal aanwezige kinderen in dat kalenderjaar.
- Je kan dit de eerste keer aanvragen begin 2025 voor 2024. Je doet deze aanvraag telkens na afloop van het kalenderjaar voor 2024, 2025 en 2026.
- In [deze snelinfo](#) vind je:
 - hoe je kan aantonen dat je de nieuwe ratio toepast;
 - welke gegevens Opgroeien zal opvragen en hoe;
 - welke (personeels)gegevens je voor dit extra subsidiebedrag vanaf 1 mei 2024 best bijhoudt.

Wat doet Opgroeien?

- Opgroeien gaat na of de personeelsinzet bij de kinderen voldoende is in verhouding tot het aantal aanwezige kinderen.
- We bekijken de gegevens **op locatieniveau** en dus niet per leefgroep.
- Opgroeien kijkt niet naar de ratio op één moment, wel naar hoe de ratio **gemiddeld** wordt ingevuld per locatie. We delen daarvoor het totaal aantal kindaanwezigheden in uren door het totaal aantal personeelsaanwezigheden in uren. Dat cijfer wordt vergeleken met de ratio die je voor de aanvullende subsidie moet halen.

Vanaf 2027

Vanaf 1 januari 2027 wordt de nieuwe kindratio een **vergunningsvoorwaarde**. Iedere locatie moet dan aan de nieuwe ratio voldoen. De bijkomende subsidie zal volledig opgenomen worden in **de basissubsidie**.

SUBSIDIE VOOR SAMENWERKENDE ONTHAALLOUDERS

Onthaalouders die in een groepsopvang samenwerkende onthaalouders actief zijn, werken in het statuut 'sui generis'. De subsidieregels zijn hetzelfde als bij de gezinsopvang.

Voor de onthaalouders in het sui generis statuut is er een compensatie voor de lagere kindratio door een stijging van de **onkostenvergoeding sinds 1 januari 2024 naar 28,15 euro** per volle dag/per kind.

Minister van financiën Van Peteghem bevestigde dat de onkostenvergoeding ook met deze verhoging volledig fiscaal is vrijgesteld.

DE PROFIELEN DIE GROEPSOPVANG KAN INZETTEN OM DE KINDRATIO TE REALISEREN

Met de bijkomende subsidies kan je kinderbegeleiders aanwerven om de lagere ratio te bereiken.

Het is de bedoeling om **prioritair** in te zetten op **gekwalficeerde kinderbegeleiders**.

In de huidige arbeidsmarkt vind je echter niet altijd gemakkelijk gekwalficeerde kinderbegeleiders. Daarom kan je **onder bepaalde voorwaarden een kinderbegeleider in een actief kwalificerend traject (AKT) of een logistieke medewerker** inzetten. Bij **plots personeelstekort** kan je ook beroep doen op een uitzondering en een niet gekwalficeerd persoon in de leefgroep inzetten.

ALGEMENE RICHTLIJNEN¹

- Medewerkers die meetellen voor de ratio moeten **tewerkgesteld zijn bij de organisator**. Stagiairs en vrijwilligers zijn niet tewerkgesteld. Zij worden daarom niet meegerekend voor de ratio. Je kan ze wel inschakelen bovenop de ratio.
- Organisatoren die **subsidies inkomenstarief** krijgen moeten **correcte en marktconforme lonen of vergoedingen** voor de medewerkers uitbetalen (art. 25 subsidiebesluit).

KINDERBEGELEIDER

In [de regelgeving](#) is de kinderbegeleider: **‘de persoon die door de organisator is aangewezen om de kinderen op te voeden, bij te dragen tot hun ontwikkeling en hen te verzorgen.’**

De kinderbegeleider moet aan een aantal **voorwaarden** voldoen:

- Een kinderbegeleider is minstens 18 jaar oud.
- De organisator heeft voor iedere kinderbegeleider:
 - een uittreksel uit het strafregister (‘model 2’)
 - een [attest medische geschiktheid](#)
 - een [kwalificatiebewijs](#)
 - [een attest kennis van het Nederlands](#)
 - een [attest kennis levensreddend handelen](#)

KINDERBEGELEIDER IN EEN ACTIEF KWALIFICEREND TRAJECT (AKT)

Je kan een kinderbegeleider in een actief kwalificerend traject (AKT) inschakelen om een betere kindratio te realiseren. Deze begeleider telt mee voor de ratio onder deze voorwaarden:

De voorwaarden om een ‘AKT’ kinderbegeleider in te zetten blijven ongewijzigd:

- De **organisator** heeft minstens **3 voltijdsequivalenten kinderbegeleiders met een kwalificatiebewijs in dienst**. Dit wordt berekend op niveau van de organisator.
- Er is er **een kinderbegeleider met kwalificatiebewijs aanwezig in de opvanglocatie**.

Voorwaarden voor de ‘AKT’ kinderbegeleider

- Een kinderbegeleider in een ‘AKT’ is minstens 18 jaar oud.
- Ofwel Is deze kinderbegeleider ingeschreven voor de opleiding tot kinderbegeleider; ofwel startte deze kinderbegeleider een EVC traject op ter voorbereiding van het afleggen van een EVC-assessment.

¹ Aanvulling 26 februari 2024

- De organisator ondersteunt dit kwalificerend traject actief en kan aantonen dat er vorderingen worden gemaakt.
- De organisator heeft voor iedere kinderbegeleider in een 'AKT':
 - een uittreksel uit het strafregister ('model 2')
 - een [attest medische geschiktheid](#)
 - een [attest kennis levensreddend handelen](#)
 - [een attest kennis van het Nederlands](#)

LOGISTIEKE MEDEWERKER

Wie onvoldoende gekwalificeerde kinderbegeleiders vindt, kan, in functie van de nieuwe ratio, het team kinderbegeleiders **in de groepsopvang** aanvullen met logistieke medewerkers .

LET OP: dit kan enkel voor de nieuwe ratio, niet voor de huidige ratio.

Voorwaarden om een logistieke medewerker in te zetten

- De logistieke medewerker wordt ingezet in **een leefgroep waar minstens 2 gekwalificeerde kinderbegeleiders aanwezig zijn**.
- Je kan logistieke medewerkers tot **maximaal 25% van het aantal nodige kinderbegeleiders in die locatie** laten meetellen voor de kindratio.

Heb je geen 2 gekwalificeerde kinderbegeleiders in de leefgroep, dan kan de logistiek medewerker niet meegerekend worden in de ratio omdat niet aan bovenstaande voorwaarde is voldaan.

Voorwaarden voor de logistieke medewerker

Voor een logistieke medewerker wordt er geen bewijs van kwalificatie gevraagd. De logistieke medewerker is minstens 18 jaar. Verder gelden dezelfde voorwaarden als voor 'de andere personen die in de kinderopvanglocatie regelmatig direct contact hebben met de opgevangen kinderen' (artikel 45). De organisator heeft voor [iedere logistieke medewerker](#):

- een uittreksel uit het strafregister ('model 2')
- een [attest medische geschiktheid](#)

Welke taken kan een logistieke medewerker opnemen?

De logistieke medewerker **kan de kinderbegeleider nooit vervangen**. De logistieke medewerker werkt **aanvullend en onder supervisie** van de kinderbegeleider, verantwoordelijk of organisator. De organisator zorgt voor een duidelijke functiebeschrijving en takenpakket voor de logistieke medewerker. Dit takenpakket kan niet hetzelfde zijn als dat van een kinderbegeleider.

Enkele voorbeelden van taken die de logistieke medewerker **in de leefgroep** kan opnemen:

- ondersteunen bij de maaltijden
- ondersteunen tijdens de vrijetijds- of spelactiviteiten
- ondersteunende, logistieke en huishoudelijke taken
- bereiden van maaltijden en dranken
- opruimen en schoonmaken

Op de locatie kan de logistieke medewerker ook taken opnemen buiten de leefgroep. Dan telt die niet mee in functie van de kindratio.

UITZONDERING: NIET GEKWALIFICEERDE PERSOON

De uitzonderlijke maatregel om een niet gekwalificeerd persoon te kunnen inzetten in de groepsopvang blijft ongewijzigd. Wanneer je met een **plots personeelstekort** kampt (vb. langdurige ziekte, zwangerschap, ontslag, ...), kan je gedurende maximaal 30 dagen per kalenderjaar een niet-gekwalificeerd persoon inschakelen voor de begeleiding van de kinderen.

Dit kan enkel als aan deze voorwaarden is voldaan:

- er is **altijd een gekwalificeerd kinderbegeleider aanwezig in de leefgroep**
- de organisator **meldt dit vooraf aan Opgroeien**, met de motivatie waarom dit nodig is en hoe hij de kwaliteit in de opvang blijft garanderen.

De niet gekwalificeerde persoon kan een logistieke medewerker, ouder, vrijwilliger, ... zijn. De organisator heeft voor deze persoon:

- een uittreksel uit het strafregister ('model 2')
- een [attest medische geschiktheid](#)

VEEL GESTELDE VRAGEN

ALGEMEEN

Moet een nieuwe opvanglocatie van bij de start voldoen aan de nieuwe kindratio?

Neen. Ook een nieuwe opvanglocatie krijgt tot 1 januari 2027 de tijd om aan de nieuwe kindratio te voldoen.

Wat is het lange termijn perspectief na 2027?

Dit hangt af van de beslissingen van de nieuwe Vlaamse Regering.

Zal de verlaging van de ratio een impact hebben op het aantal plaatsen en de bezetting van de plaatsen?

We raden af om nu al de capaciteit of de leefgroepsgrootte aan te passen. De plannen van de volgende Vlaamse Regering rond het verder verbeteren van de ratio kunnen een impact hebben.

ORGANISATIE VAN DE OPVANG

Heeft de praktische organisatie van mijn groepsopvang een impact op het aantal kinderbegeleiders nodig om aan de ratio te voldoen?

Ja, hoe je jouw groepsopvang organiseert heeft een impact op de nodige personeelsomkadering.

Voorbeeld 1

Een groepsopvang van 30 plaatsen die werkt in gemengde groepen, zal rekening moeten houden met de ratio van 1 kinderbegeleider voor maximaal 7 kinderen.

Voorbeeld 2

Een groepsopvang van 30 plaatsen die werkt in 1 babygroep en 1 peutergroep zal voor de babyleefgroep rekening moeten houden met de maximale ratio 1 kinderbegeleider op 5 kinderen. Voor de peutergroep moet de maximale ratio 1 kinderbegeleider op 8 kinderen toegepast worden.

Naast de organisatie van jouw kinderopvang beïnvloeden ook deze zaken het aantal kinderbegeleiders:

- openingsuren van de locatie
- bezetting – planning van de kinderen
- beschikbaarheid van de medewerkers (verlof, ziekteverzuim, ...)
- ...

Moet ik mijn groepsindeling aanpassen voor de nieuwe ratio?

De maximale groepsgrootte voor een leefgroep blijft 18. We hopen dat deze verlaging van de ratio een eerste stap is. We rekenen op het beleidsvoerend vermogen van iedere organisator om de eigen situatie te analyseren en op basis daarvan de juiste beslissingen te nemen.

Eventuele toekomstige maatregelen hebben mogelijk opnieuw een invloed op de groepsgrootte of groepsindeling.

In een leefgroep met 12 kinderen worden 11 baby's en 1 peuter opgevangen. Hoe wordt de ratio bepaald?

De maximale ratio voor gemengde groepen is 1 kinderbegeleider op 7 aanwezige kinderen. Dit geldt ook voor groepen waar het aandeel baby's hoger is dan het aandeel peuters.

De organisator neemt vanuit zijn beleidsvoerende vermogen eventuele acties zodat kwalitatieve opvang gegarandeerd wordt.

Moet ik mijn ratio aanpassen als er, door omstandigheden, geen kinderen ouder dan 12 maand aanwezig zijn in een gemengde leefgroep ?

Neen, de ratio wordt bepaald door de praktische, organisatorische werking die je als organisator hebt bepaald.

Voorbeeld:

Je werkt met 2 semi-verticale leefgroepen. In leefgroep 1 vang je kinderen tot 18 maanden op. In leefgroep 2 vang je kinderen op vanaf 18 maanden.

Als in leefgroep 1 door omstandigheden enkel baby's (jonger dan 12 maanden) aanwezig zijn, hoeft je de ratio niet te wijzigen. Deze blijft 1 aanwezig kinderbegeleider op 7 aanwezige kinderen. De intentie is immers om met een gemengde groep (leefgroep 1) te werken. De praktische werking en de personeelsinzet is hierop afgestemd.

MEDEWERKERS

Hoe geraak ik aan voldoende medewerkers?

In de krappe arbeidsmarkt kan het aantrekken van medewerkers een uitdaging zijn. We mogen verwachten dat de lagere kindratio de aantrekkelijkheid van een job in de kinderopvang opnieuw doet toenemen.

Een aantal mogelijkheden om gekwalificeerde kinderbegeleiders aan te trekken:

- vacatures publiceren op meerdere platformen zoals VDAB, Actiris, de koepelorganisaties ...
- de sociale media
- vacatures in de lokale pers, bv. de krant van de gemeente
- contacten leggen met scholen
- inzetten op zij-instromers
- medewerkers aanwerven in een kwalificerend traject

[Meer info](#)

Telt de verantwoordelijke mee voor de ratio?

- Als de verantwoordelijke ondersteuning biedt in de leefgroep, dan telt deze persoon mee voor de ratio.
- Neemt de verantwoordelijke andere taken op zich, dan telt deze persoon niet mee voor de ratio, ook wanneer de verantwoordelijke aanwezig in de locatie.

Tellen stagiairs mee voor de ratio?

Neen, wie een stage-overeenkomst heeft, telt niet mee voor de ratio ongeacht de opleiding die wordt gevolgd. [Meer info over stagiairs](#)

LOGISTIEKE MEDEWERKERS

Kan een logistieke medewerker in een kwalificatietraject tot kinderbegeleider stappen?

Ja, dat kan.

De organisator moet dan een keuze maken binnen welke functie deze medewerker op de werkvloer aan de slag gaat: ofwel als logistiek medewerker ofwel als kinderbegeleider in een actief kwalificerend traject ('AKT').

Kan een logistieke medewerker ook meetellen in functie van de huidige ratio?

Neen, dat kan niet.

Logistieke medewerkers tellen niet mee voor het behalen van de bestaande ratio (1 op 8 of 1 op 9). Als organisator realiseer je de bestaande ratio met inzet van gekwalificeerde kinderbegeleiders en kinderbegeleiders AKT. Logistieke medewerkers kunnen enkel meetellen in functie van het behalen van de lagere ratio.

Kan een logistiek medewerker een actief kwalificerend traject (AKT) volgen in de locatie waar deze persoon als logistieke medewerker actief is?

Ja, als aan deze voorwaarden is voldaan:

- Er zijn minstens 3 VTE gekwalificeerde kinderbegeleiders actief op organisatorniveau.
- Er is altijd een kinderbegeleider met kwalificatie aanwezig op de locatie.
- Bij de start van het actief kwalificatietraject kan deze persoon de taken van kinderbegeleider opnemen.

Kan een logistieke medewerker meer uren presteren dan het aantal uren dat ingezet wordt voor de ratio?

Ja.

Voorbeeld 1

Een logistieke medewerker werkt voltijds. Op dinsdag en op donderdag (40% van het arbeidsregime) werkt deze logistieke medewerker in de leefgroep om de kinderbegeleiders te ondersteunen. Op maandag, woensdag en vrijdag (60% van het arbeidsregime) neemt de logistieke medewerker de logistieke taken op zich.

Voorbeeld 2

Het kinderdagverblijf berekende dat er 3 voltijds equivalenten kinderbegeleiders nodig zijn om te werken volgens de ratio. Voor maximaal 25% van het nodig aantal kinderbegeleiders, kan een logistieke medewerker ingezet worden. In deze situatie is dit 0,75 VTE.

De logistieke medewerker werkt voltijds in de leefgroep waar er 2 gekwalificeerde kinderbegeleiders aanwezig zijn, om de kinderbegeleiders te ondersteunen.

- Deze logistieke medewerker telt voor 75% mee voor de ratio. Er moeten uiteraard 2 gekwalificeerde kinderbegeleiders aanwezig zijn in de leefgroep.
- De overige 25% van het voltijds werkregime telt de logistieke medewerker niet mee voor de ratio. De logistieke medewerker werkt dan bovenop de ratio.

INFO EN ONDERSTEUNING

Hiervoor kan je terecht bij [je klantenbeheerder](#).